

ДЕТЕРМІНУЮЧІ КОМПОНЕНТИ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ГРУП

Корягін В. М. проф., д. пед. н., д. фіз. вих.;

Блават О. З. доц., к. фіз. вих.

Національний університет «Львівська політехніка»

Анотація. Розглянуто характерні аспекти тестового контролю у фізичному вихованні студентів спеціальних медичних групах.

Ключові слова: студент, фізичне виховання, спеціальна медична група, тестовий контроль, детермінанти.

Вступ. Забезпечення об'єктивності тестового контролю студентів у процесі фізичного виховання представляє теоретичне і практичне значення для доцільного коригування педагогічних дій. Останнє вважається потужним засобом підвищення ефективності навчально-тренувального процесу фізичного виховання у спеціальних медичних групах (далі СМГ). Своєю чергою, це є ключовим чинником забезпечення готовності студентів до майбутньої професійної діяльності [1, 4].

Втім, на сьогоднішній день аспекти контролю у фізичному вихованні СМГ у науковому доробку розглянуто доволі обмежено та досліджено фрагментарно. Попри доволі ґрунтовне опрацювання питань тестового контролю у фізичному вихованні, у наукового доробку не виявлено робіт у яких розглядаються питання її формування саме у студентів СМГ.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження проводилося згідно до наукового напрямку Інституту гуманітарних і соціальних наук Національного університету «Львівська політехніка» «Актуальні проблеми гуманітарних і суспільствознавчих наук».

Мета дослідження: виявити детермінуючі компоненти тестового контролю студентів СМГ.

Методи дослідження: теоретичний аналіз, систематизація, порівняння, узагальнення даних науково-методичної та спеціальної літератури, загально-наукові методи теоретичного рівня: аналогія, аналіз, синтез, абстрагування, індукція.

Результати дослідження та їх обговорення. У педагогіці розглядаються і обґрунтовуються різні підходи щодо детермінації ефективності тестового контролю у фізичному вихованні. Відомі науковці, розроблювачі теорії тестів, [2, 3, 5, 6] узасаднюють останнє на основах метрологічного забезпечення тестів.

Розглядаючи детермінанти ефективності тестового контролю у СМГ, обґрунтовуємо, що вони забезпечуються тільки за відповідності тестових випробувань метрологічним вимогам.

Визначення мети тестування – перша вимога теорії тестів [2, 3]. Доцільне визначення мети тестування забезпечує доцільність вибору тестів і детермінує вимоги до конструювання тестових випробувань. зміст тестових завдань треба добирати так, щоб за отриманими результатами можна було зробити обґрунтовані висновки щодо динаміки досліджуваних параметрів та якості курсу фізичного виховання СМГ загалом.

Друга вимога теорії тестів – стандартизація методики вимірювань результатів у тестах і процедури тестування [2, 3]. Стандартизм вимірювальних процедур – обов'язкова умова порівняння результатів. Стандарти тестових випробувань дають змогу зіставляти дані різних дослідників, істотно полегшують працю фахівця, який здійснює тестування і який спрямовує дії на вирішення основних завдань моніторингу, довірившись стандартам у тому, що стосується техніки вимірювань.

Третя вимога теорії тестів до тестових випробувань, які застосовуються у практиці фізичного виховання, полягає в тому, що вони повинні бути автентичними (добротними) з належним рівнем надійності та валідності

(інформативності) [2, 6]. В ідеалі той самий тест, який виконують ті самі студенти в тих самих умовах, повинен давати однакові результати. Однак, навіть за наявності суворої стандартизації тестових випробувань і точної апаратури результати тестування завжди варіюють - внутрішньо індивідуально. Конкретизуючи зазначене, чинниками, що її спричинюють у СМГ, можуть бути:

- зміна стану фізичного студентів (втома, впрацювання, навчання, зміна мотивації, концентрації уваги, стану патологічного процесу, тощо);
- неконтрольовані зміни зовнішніх умов і апаратури (температури та вологості повітря, присутність сторонніх осіб тощо);
- зміна стану викладача, що проводить тест;
- недосконалість тесту [1, 5].

Ступінь надійності не є абсолютним показником, який характеризує тест. Контроль за допомогою малонадійних тестів призводить до помилок в оцінці. Якщо ці помилкові дані використовують як основу для планування подальших занять, то відповідно воно буде помилковим.

Звертаючись до визначення валідності (інформативності) тесту, М. А. Годік [2], Л. П. Сергієнко [6] зазначають, що тести можуть мати різну інформативність. Питання щодо інформативності тесту поділяється на два часткові питання: що вимірює цей тест і як точно він це робить.

Спираючись на дані В. М. Заціорського [3], Л. П. Сергієнка [6], щодо ступіню валідності (інформативності) тесту, яка може характеризуватися кількісно на підставі експериментальних даних (так звана емпірична інформативність) і якісно – на основі змістового аналізу ситуації (логічна, інформативність), використовуючи показники емпіричної інформативності, обґрунтовуємо, що у СМГ вони достовірні лише стосовно тих студентів і умов, для яких вони розраховані.

Четверта вимога теорії тестів – наявність системи оцінок результатів у тестах [2, 6] Оцінка результатів тестових вимірювань – це завершальний етап

тестування. Як правило, фахівці фізичного виховання у СМГ користуються спеціальними таблицями оцінки результатів. Обґрунтовано, що педагогічна оцінка, як уніфікована міра успіху в тесті, вирішує такі завдання:

- зіставляють досягнення у тестових вправах;
- класифікують тести за результатами, які показала в них група студентів;
- установлюють структури психофізичного стану кожного студента, який пройшов процедуру тестування .

Вирішення цих завдань повністю визначає систему оцінки, яка забезпечується репрезентативністю тесту) [2, 6]. У наукових працях [1, 4] зазначено, що пошук досконалих методів оцінювання стану студентів СМГ протягом їхнього фізичного виховання на сучасному етапі набуває надзвичайної вагомості, оскільки об'єктивізація процесу вимірювання, забезпечуючи зворотний зв'язок, дає можливість координувати доцільність педагогічних дій у цьому процесі. Об'єктивні й точні методи вимірювання та оцінювання у фізичному вихованні є однією з рушійних сил прогресу цього процесу [1]. Проте, аналіз праць [1-6] показав відсутність конкретних науково обґрунтованих рекомендацій щодо створення інструментарію, проведення та оцінювання результатів тестування студентів з відхиленнями у стані здоров'я у СМГ. Це, відповідно, перешкоджає ефективному застосуванню тестового контролю як методу об'єктивного вимірювання результатів фізичного виховання студентів СМГ. Зазначене засвідчує існування суперечностей, які потребують додаткових досліджень, а отже, на нашу думку необхідне проведення розвідок.

Вважається [1, 4], що проблема вибору і практичного використання простих та інформативних тестів, що відображають динаміку психофізичного стану на різних етапах фізичного виховання студентів СМГ, надзвичайно актуальна і значуща. Для того, щоб визначити стан значущих параметрів, а потім протягом курсу простежити їхню динаміку, виявити її характер, необхідність коригувальних дій та здійснення їх, необхідно раціонально

добирати тести. Отже, добрані тести, насамперед повинні відповідати таким вимогам:

- об'єктивно відображати параметри, для контролю яких їх застосовують;
- бути простими й зрозумілими для студентів;
- природно вписуватися в навчально-оздоровчий процес фізичного виховання, оскільки їх побудова і контроль за ефективністю перманентно взаємопов'язані й взаємозумовлені, жоден з них не може існувати без іншого;
- бути доступними для студентів з урахуванням функціональних особливостей їхнього організму;
- не вимагати істотних часових втрат і погіршення якості занять;
- мати комплексний характер [1, 5].

Висновки. За результатами наукового пошуку, визначено детермінуючі компоненти тестового контролю у СМГ, які забезпечують його ефективність. Установлено, що вони ґрунтуються на засадах метрологічного забезпечення тестів. Здійснивши узагальнення, з'ясували, що ефективність тестового контролю забезпечується тільки при відповідності тестових випробувань метрологічним вимогам: визначена мета, забезпечена стандартизація методики, установлена міра автентичності й розроблена система оцінок результатів.

Перспективи подальших досліджень передбачають розгляд проблемних аспектів тестового контролю студентів СМГ.

Список використаної літератури

1. Блавт О. Система контролю у фізичному вихованні студентів спеціальних медичних груп. Монографія. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. 512 с.
2. Годик М. А. Спортивная метрология. Учебное пособие. Москва: ФиС, 1988. 192 с.
3. Зациорский В. М. Основы спортивной метрологии. Учебное пособие. Москва: ФиС, 2006. 188 с.

4. Корягін В. М., Блавт О. З. Фізичне виховання студентів у спеціальних медичних групах. Навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. 488 с.

5. Ланда Б. Х. Мониторинг физического развития и физической подготовленности учащихся. Москва: Советский спорт, 2010. 271 с.

6. Сергієнко Л. П. Комплексне тестування рухових здібностей людини. Миколаїв: УДМТУ, 2001. 358 с.